Lesson 21-A Literary Analysis Of *תהלה לדוד (תהלים קמה')*

Source 1

מקראות ככוונתם מאת מאיר ויים, מוסד ביאליק, תשמ"ח דף 271 –266

Torah

במאמר נמשיך בדרך שבה פתח ליברייך בהבנת המזמור. בפנס שהוא הדליק (בנר שנתן מ' בובר בתורתו על 'המלה המדריכה' בספר תהילים[16]), רצוננו להפיץ אור על פרטים אחדים במזמורנו שנתעלמו מעיני ליברייך. אם כי מתכוונים אנו גם להוסיף ראיות על ראיותיו, שבעל־מזמור זה אכן משורר היה, אבל עיקר כוונתנו בשורות אלו להראות — מה שלא היה מעניינו של ליברייך — שאין עולמו הפנימי של המזמור, אוצר רעיונותיו, הרגשותיו, התפעלויותיו כבול על־ידי האלפבית, אלא שגם כאן ככל שיר אמיתי — כאמור לעיל — הצורה והתוכן אחד הם, ועל־ידי הבנת הצורה יתלבן התוכן בכל עומקו, כי התוכן הוא המחייב את הצורה, אף־על־פי שבמקרה שלנו נקבעה הצורה מראש.

Translation: In this article, we will follow the path that Leibrich proposed for interpreting this chapter of Tehillim (Mizmor). Using the torch that was lit by Martin Buber by his teaching that key words can be found in the chapters of Tehillim, it is our desire is spread light on some other details in our chapter that were overlooked by Leibrich. What we wish to do is to add proofs to his proofs; i.e. that the composer was indeed a poet. But our main concern in writing this essay is to demonstrate what was not the concern of Leibrich -that the inner meaning of the poem, the collection of ideas and the emotions were not damaged by the author's decision to tether himself to the alphabetical acrostic form- here as in all true poems -as we said above-the form and the content are one. And by understanding the form, the content and all its depth will be revealed because it is the content that dictates the form even though in this case, the form of the poem was first chosen.

ליברייך בהצביעו על המלה המדריכה העיקרית 'ברך', הנמצאת בעמדות־המפתח של המזמור — בתחילה (פסוקים א–ב), באמצע (פסוק י) ובסוף (פסוק כא), ובכל פעם בסוגר — גילה ששלדו של הפרק הוא כלהלן:

פסוקים א–ב מהווים פתיחה. בשל תפקידם במזמור מכנה אותם ליברייך במונח המוסיקאלי: פרלוד (Prelude).

פסוקים ג–ו: הבית הראשון } החלק הראשון
פסוקים ז–ט: הבית השני }

Translation: Leibrich in pointing to the key word "Bariech (bless)", which is found in the opening section of this chapter-first in verses 1-2; then in the middle, in verse 10 and in the final verse, verse 21, and always in the second part of the line reveals the structure of the chapter-as we will see in a moment.

The first tow verses serve as the opening. In terms of the role of these verses in the chapter, Leibrich described them using a musical term: Prelude. Verses 3-6 represent the first stanza and verses 7-9 represent the second stanza of the poem.

copyright 2017. The Beurei Hatefila Institute, www.beureihatefila.com, Abe Katz, Founding Director

פסוק י ממלא במזמורנו את התפקיד של אינטרלוד (Interlude) ביצירה מוסיקאלית.

פסוקים יא–יג: הבית השלישי
פסוקים יד–כ: הבית הרביעי } **החלק השני**

ואילו פסוק כא הוא הסיום, בכינוי מוסיקאלי: פוסטלוד (Postlude).
המשך ניתוחו של ליברייך ניתן להמחשה בטבלה הבאה:

Translation: Verse 10 in our chapter opens that part of the poem that serves as the interlude as that term is used in the world of music. Verses 11-13 function as the third stanza and verses 14-20 serve as the fourth stanza of the poem. Verse 21 represents the conclusion, known in musical terms as the postlude.

The additional analysis provided by Leibrich is best portrayed by the following chart:

	א	תְּהִלָּה לְדָוִד	
פרלוד		אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ	וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד
א–ב	ב	בְּכָל־יוֹם אֲבָרְכֶךָּ	וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד
חלק ראשון			
ג–ט			
בית ראשון	ג	גָּדוֹל ה׳ וּמְהֻלָּל מְאֹד	וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר
ג–ו	ד	דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ	וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ
	ה	הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ	וְדִבְרֵי נִפְלְאֹתֶיךָ אָשִׂיחָה
	ו	וֶעֱזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ	וּגְדֻלָּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה
בית שני	ז	זֵכֶר רַב־טוּבְךָ יַבִּיעוּ	וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ
ז–ט	ח	חַנּוּן וְרַחוּם ה׳	אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדֹל־חָסֶד
	ט	טוֹב־ה׳ לַכֹּל	וְרַחֲמָיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו
אינטרלוד	י	יוֹדוּךָ ה׳ כָּל־מַעֲשֶׂיךָ	וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה
י			
חלק שני			
יא–כ			
בית שלישי	יא	כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ	וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ
יא–יג	יב	לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו	וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ
	יג	מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל־עֹלָמִים	וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל־דּוֹר וָדוֹר
בית רביעי	יד	סוֹמֵךְ ה׳ לְכָל־הַנֹּפְלִים	וְזוֹקֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים

copyright 2017. The Beurei Hatefila Institute, www.beureihatefila.com, Abe Katz, Founding Director

יד–כ	טו	עֵינֵי־כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ	וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת־אָכְלָם בְּעִתּוֹ
	טז	פּוֹתֵחַ אֶת־יָדֶךָ	וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל־חַי רָצוֹן
	יז	צַדִּיק ה׳ בְּכָל־דְּרָכָיו	וְחָסִיד בְּכָל־מַעֲשָׂיו
	יח	קָרוֹב ה׳ לְכָל־קֹרְאָיו	לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶאֱמֶת
	יט	רְצוֹן־יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה	וְאֶת־שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם
	כ	שׁוֹמֵר ה׳ אֶת־כָּל־אֹהֲבָיו	וְאֵת כָּל־הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד
פוסטלוד	כא	תְּהִלַּת ה׳ יְדַבֵּר־פִּי	וִיבָרֵךְ כָּל־בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד

...

כהוכחה לאובייקטיביות של החלוקה הזאת מפנה ליברייך את תשומת־לבנו לכך, שתחומה של כל יחידה ויחידה מסומן בביטוי שהוא אופייני לה, מיוחד לה, במלה מדריכה משלה.

בפרלוד משמשת מלה מדריכה המלה 'ואברכה', 'אברכך'. גם המשפט 'שמך לעולם ועד' מאחד את שני הפסוקים הראשונים לחטיבה אחת.

הבית הראשון פותח במלה: 'גדול' (ג) ומסיים במלה: 'וגדֻלתך' (ו), והיא באה בצורה של 'ולגֻדלתו' גם בחרוז הראשון של הבית (ג).

Translation: As objective evidence to support his division of the chapter, Leibrich points our attention to the fact that the border line for each section is marked by a phrase that is characteristic of the section, unique to it and serves as its key word.

In the prelude the key word is V'Avarcha and its additional form, Avarechecha. The phrase: Shimcha L'Olam Va'Ed which is found in both lines of the prelude serves to unify the first two verses into one unit.

The first paragraph begins with the word: Gadol (3) and ends with the word: Oo'Gidulascha (6). A form of that word "Oo'Ligdulaso also appears in the first paragraph (3).

הפסוק הראשון בבית השני פותח במשפט: 'זכר רב טובך' (ז), וגומר: 'טוב ה׳ לכל' (ט). המלה המדריכה כאן: 'טוב'.

המלה המיוחדת לבית השלישי היא 'מלכות'. בפסוק יא: 'מלכותך', בפסוק יב: 'מלכותו', בפסוק יג: 'מלכותך מלכות'. המלה: 'וממשלתך' (יג) בעצם אף היא ביטוי נרדף ל'מלכות'. וכן יש לראות כעין מלה מדריכה גם במלה: 'גבורה', שהיא מושג־לווי למלכות ('וגבורתך' בפסוק יא. 'גבורותיו' בפסוק יב).

Translation: The first word in the second stanza opens with the line: Zecher Rav Tuvcha (7) and ends Tov Hashem La'Kol (9). The key word here is: Tov.

The unique word in the third stanza is the word "Malchus." In verse 11 we find: Malchuscha; in verse 12: Malchuso; in verse 13: Malchuscha Malchus and the word: Oo'Memshalicha (13)-which is a synonym for Malchus. We can also point to a second key word: Gevura (courage) which is often paired with the word Malchus (Oo'Givurascha in verse 11 and Gevurosav in verse 12).

copyright 2017. The Beurei Hatefila Institute, www.beureihatefila.com, Abe Katz, Founding Director

הפסוקים יד–כ מתאחדים לקטע בפני עצמו מבחינה צורנית על־ידי המלה ׳כל׳, המופיעה כאן במספר עגול ושלם, לא פחות מעשר פעמים[17].

על־ידי גילוי פרטים אלה פקח ליברייך את עינינו, והעמיד אותנו על הטעות שהיתה בידנו בחשבנו כי הקשר החיצוני היחיד בין פסוק לפסוק הוא רק האקרוסטיכון האלפביתי. אכן מזמורנו אינו מורכב ממשפטים נפרדים, אלא —

Translation: Verses 14-20 join together to form a separate unit around the word; Chol, which appears a round and full number of times, no less than ten times.

By revealing these details Leibrich opened our eyes. He demonstrated the error that we developed in our thinking that the only link between each verse is that each was part of an alphabetical acrostic. Therefore it is not true that this chapter consists of distinct lines but

לעת־עתה לכל הפחות מבחינה צורנית — הוא בנוי מבתים. אך ליברייך הראנו עוד, כי גם באמצעים נוספים הצמיד בעל־המזמור את הבתים זה אל זה. ואנו נוכיח שקשרים אלה אף ענייניים הם.

נמצאות במזמורנו צורת השרשור (anadiplosis)[18].

הפרלוד והבית הראשון משורשרים על־ידי הפועל ׳הלל׳. בטור האחרון של הפרלוד (ב²) כתוב: ׳ואהללה׳ — ובטור הראשון של הבית הראשון (ג¹) כתוב: ׳ומהלל׳. בין הבית השני ובין האינטרלוד מקשר השם ׳מעשה׳, המופיע בטור האחרון של הבית השני (ט²) בצורת ׳מעשיו׳, ובטור הראשון של האינטרלוד (י¹) ׳מעשיך׳.

Translation: at a minimum, from a form point of view, it was built around stanzas. But Leibrich showed us more-that the author employed additional ways of binding his paragraphs. We will prove that those links are also thematic.

We find in this chapter a form of Shirshur.

The prelude and the first stanza are linked by words that share the root: Hallel. In the last section of the prelude (2) we find the word: V'Ahalila and in the first section of the first stanza (3) we find the word: Oo'Mihullal. The second stanza and the interlude are linked by the use of the word: Ma'Aseh that appears in the last section of the second stanza (9) in the form: Ma'Asav and in the first section of the interlude (10) we find the word: Ma'Asecha.

ליברייך לא הרגיש שיש קשר של שרשור בין הבית השלישי לרביעי על־ידי המלה: ׳כל׳, הנמצאת בפסוקו האחרון של הבית השלישי (יג), ובבית הרביעי — כאמור — עשר פעמים. וכן בכלל הסתפק ליברייך בקביעת השרשור במזמור, אבל לא התעניין בסיבת מציאותו או היעדרו של אמצעי ספרותי זה. אולם התבוננות בתוכן המזמור תעלה שעניין הבתים הוא הדורש את התופעה הזאת, והימצאותו של השרשור או היעדרותו — ככל אמצעי ספרותי וכל תופעה שבצורת השיר אינם דבר שבמקרה ואף לא, כפי שחשבו פעם, קישוט ספרותי, אלא הם הם עצם השיר.

copyright 2017. The Beurei Hatefila Institute, www.beureihatefila.com, Abe Katz, Founding Director

Translation: Leibrich did not feel that there was a Shirshur link among the words found in the third and fourth stanzas by the author's employment of the word "Chol" found in the last verse in the third stanza (13) and in the fourth stanza, as we noted-ten times. Therefore Leibrich was satisfied to establish some links between the verses in the chapter but was not interested in determining why this poetic style was found or not found in this chapter. But an analysis of the content of the chapter demonstrates that the stanzas require the use of this poetic style and the presence or absence of words linked together- as a poetic style and the choice of form are not accidental and not as was once thought a literary decoration. Instead it serves as part of the essence of the poem.

בסיום הסתכלותו בצורת המזמור כולו מראה ליברייך, כי אחדות השיר ניתנה לא רק על־ידי אותיות האלפבית בראש כל חרוז וחרוז[19], כי אם גם על־ידי המלים המשותפות שבסוף שני פסוקים של הפרלוד ובסיום הפוסטלוד:

שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד (א, ב)
שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד (כא)

Translation: At the end of his review of the form of this poem, Leibrich shows that the unity within the poem is not only related to its being an alphabetical acrostic but also by it including a link between the ending words of the prelude and interlude- Shimcha / Shem.

לבסוף מניח ליברייך שבמזמור זה הכותרת היא חלקו המקורי של השיר. לפי דעתו אפוא המלה הראשונה בפסוק הראשון (׳תהלה׳) זהה עם המלה ראשונה של הפסוק האחרון (׳תהלת׳).

עד כאן ניתוחו של ליברייך, והצעת מיבנהו של השיר.

עתה נסתכל שוב בטבלה[20], ויתברר לנו משהו לייחודו של כל בית.

שלושת הקטעים המקבילים זה לזה, שקראם ליברייך בשמות: פרלוד, אינטרלוד, פוסטלוד — מה המשותף בהם, מה המסומל במלה המדריכה? האדם המברך את אלהיו, כלומר תנועה העולה מלמטה למעלה.

Translation: In the end Leibrich suggests that in this chapter the title is a key element of the poem. In his opinion the first word of the first line is linked with the first word of the last line.

To this point I have presented the analysis of Leibrich and his suggestions as to how we should understand this poem.

Let us now return to the chart and we will note something unique about each stanza.

The three sections that parallel each other which Leibrich titled the prelude, interlude and postlude-what do they share and what is the key word in each section? The human being who is engaged in blessing his G-d. In other words, a movement that travels from the low to the high.

copyright 2017. The Beurei Hatefila Institute, www.beureihatefila.com, Abe Katz, Founding Director

בהמשך דברינו עוד נראה, שגם צד ספרותי זה מחושב ומתוכנן, ומתחייב מעניין המזמור. הצורה אינה מלאכותית אלא מתאימה במלואה לתוכן. מוכיח, כי תהילים קמה: ברו כתוכו.

ועתה ל'תוכו' של המזמור (שבירורו ידרוש לא פעם הסתכלות נוספת ב'ברו')!

בשלושת הפסוקים שבהם באה המלה המדריכה העיקרית 'ברך', ושאותם ראינו כשלושת העמודים אשר עליהם נשען השיר, מובעת — כאמור — תנועת התחילה העולה מלמטה למעלה. נשווה את נושאי הפסוקים האלה. מי הם המברכים?

בפרלוד כתוב: וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד (א)

לפי האינטרלוד: וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה (י)

והפוסטלוד מכריז: וִיבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד (כא)

הווי אומר: חוג המברכים את ה' הולך ומתרחב. 'אני' — 'חסידיך' — 'כל בשר'.[21]

Translation: As we proceed with our analysis, it will become apparent that this literary device was also planned and serves as an important part of the theme of the chapter. The form is not mechanical but is completely matches its content. It proves that concerning chapter 145 of Tehillim, the content of the poem matches its form.

Now let us examine the content of the chapter (its interpretation will lead us to take a second look at its form).

In the three verses in which the key word "Bareich" appears, the verses that we have already identified as the three central lines upon which the poem stands, express -as we said-the movement of the poem that travels from the low to the high. Let us compare the subject of each line. Who are the ones doing the blessing?

In the prelude it is written: and I will bless Your name forever and ever.
In the interlude, it is written: and Your righteous ones will bless You.
And in the postlude, it is written: and every living creature will bless Your holy name forever and ever.

I can conclude: the size of the group that is blessing G-d is growing as we proceed from section to section-from "I" to "Your Righteous Ones" to "All living creatures."

יעוד האדם עלי אדמות לברך את ה'. שומה על האני להיות המתחיל במצווה זו, בין שהוא בודד, בין קהל מברכים עמו. ורק כך תקווה לו, לאני, ליחיד, כי לקולו הבודד יצטרפו קולות — תחילה מעטים, אחר־כך רבים, עד שיקיף הזמר את כל חי: 'ויברך כל בשר שם קדשו'.

אולם האני אינו מתבטל בקרב הכול, ואינו נעשה מיותר או טפל להם. גם כאשר 'יברך כל בשר' — גם אז: 'תהלת ה' ידבר פי'. וגם אז תפקידו של הפותח מוטל על האני.

copyright 2017. The Beurei Hatefila Institute, www.beureihatefila.com, Abe Katz, Founding Director

Translation: It is the obligation of all those who live on this earth to bless G-d. It is each individual's obligation to perform this act, whether he is alone or part of a group. And only in this way will each individual expect that to him individually the voices of others will join him-at first a few; then many more and finally, every living creature will join in song; i.e. all living creatures will bless His holy name.

However, the voice of the individual is not lost within the group and does not become unnecessary or of lesser importance. Even when every living creature will bless G-d-then too the glory of G-d will be recited by my lips. And then too the responsibility of the one who began the song will remain the responsibility of that individual.

copyright 2017. The Beurei Hatefila Institute, www.beureihatefila.com, Abe Katz, Founding Director